

Lexic, torns de lenga, dísers, arrepoèrs, istuèras e condes, medecina populara... Fica nº83

Joan Pau LATRUBESSE CIVADA dab l'ajuda amiau de Maurici ROMIEU

Que perseguim las nostas batalèras dab la mair deu vòste servidor Marthe Latrubesse qui vadó a la maison Laplaça de Lobienh :

Hà's anar... ⁽¹⁾

Entà melhorar ⁽²⁾ los sons problèmas de santat, lo medecin qu'avè conselhat a la mea mair d'anar marchar. Non sèi pas perqué, que disè *anar córrer*. De segur ne corrè pas, que s'acontentava de caminar a plasers... ⁽³⁾ mes totun que s'i tienè !

- *Vam mair, qu'as hèit de beròi aqeste vrèspe ?*
- *Qu'arribi* ⁽⁴⁾ *d'anar córrer drin e adara que n'aví pro.*
- *Qu'as anat córrer dab qui ?*
- *E dab jo !*
- *Dab la cana ?*
- *« Et oui, voilà ! » N'èi pas besonh d'arrés non ! Que hèi doçament, hèra.*
- *Non hès pas ua gran passejada lavetz ?*
- *Dià !* ⁽⁵⁾ *Ne poish pas córrer hèra... que pesan los quilòs bahida.* ⁽⁶⁾
- *Los quilòs o los ans ?*
- *E tot ! L'un dab l'aut !*
- *Qu'as mei d'ans que de quilòs totun !*
- *Urosament ! O lavetz que serem tots perduts ! Mancaré pas qu'aqueth drin !* ⁽⁷⁾ *O per aquò non soi pas magra, non !*

⁽¹⁾ « se bouger, faire de l'exercice » ⁽²⁾ « améliorer » ⁽³⁾ « lentement, tranquillement » ⁽⁴⁾ « je viens juste de » ⁽⁵⁾ « bah ! tu plaisantes ! » ⁽⁶⁾ « sans doute » ⁽⁷⁾ « il ne manquerait plus que ça ! »

Vocabulari : esclarida (2) ; esglèr

- *Entà 'c pregar que 'm vas dísar çò qu'ei un esglèr ?*
- *Quan plau, que s'arrèsta drin. Que disen que hè un esglèr.*
- *N'ei pas ua « clairière », saps en un bòsc, un endret on n'as pas nat arbo ?*
- *Non. Aquò qu'ei ua claror, n'ei pas un esglèr. Un esglèr qu'ei quan plau. Que s'arrèsta, que hè un esglèr.*

En la fica 72 , a prepaus d'esclarida qu'avem vist aubèla e luada. Ací un aute mot, esglèr qui sembla estar sinonime d'aubèla e de clareja qui trobam suu Palay.

En un vilatge vesin l'esglèr qu'ei un horat, un passatge en un plèish :

Las vacas que's son escapadas que i avè un esglèr en lo plèish. Qu'i son passadas e que son anadas tau milhòc.

En lo Palay que trobam esgleit (Bord.) « accalmie ». Lo sens que sembla correspóner.

Emplec particular de la preposicion per (2) :

- *Tè, per* ⁽¹⁾ *la frinèsta que vei un ausèth, que 'm sembla hèra qu'ei un cocuth.*
- *Tè, non l'èi pas briga entenut augan.*
- *A Laplaça, que's devèn enténer los cocuths !*
- *Aciu tanben, per* ⁽²⁾ *Montvarèit, per* ⁽³⁾ *aquiu, que i a arbos.*

En aqueth petit dialògue qu'avem tres preposicions **per** qui avem numerotat de 1 dinc a 3. La purmèra e la tresau que son las mei emplegadas, las mei classicas. Per contra, la dusau que vòu dísar deu costat de. Qu'ac avem dejà explicat en la fica 66.

Medecina populara : lo mau deu rei

- *Que m'as parlat mei d'u còp deu mau deu rei. E i a quauqu'un qui'u suenhava a Lobienh ?*
- *Oc. Lo « François » de Lostau.*

Lo **mau deu rei** qu'ei ua malaudia d'origini tuberculosa qui's localiza autorn deu còth e qui balha plagas hèra lèdas. Los reis qu'avèn la reputacion de la guarir. Que i avè tanben ua planta, l'*escrofulària* o eslor de tot mau, qui guariva aqueth mau.